

<http://dx.doi.org/10.16926/zc.2021.47.05>

ks. Jacek URBAN

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Biskup Karol Wojtyła w krakowskiej kapitule katedralnej (1958–1963)

Wprowadzenie

Wielokrotnie już historycy (ale także teologowie i dziennikarze) podnosili potrzebę opracowań krakowskiego okresu życia przyszłego papieża Jana Pawła II. Literatura do poznania jego aktywności w latach 1964–1978, kiedy był arcybiskupem metropolitą krakowskim, wciąż jest uzupełniana. Dużo słabiej przedstawia się okres, kiedy był biskupem pomocniczym. Podejmuję więc próbę omówienia tematu: Karol Wojtyła jako kanonik krakowski. Podstawowym źródłem poznania jest metryka kapitulna w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie. To *Acta actorum Capituli* z lat 1958–1963, a więc od wprowadzenia bp. K. Wojtyły do kapituły w 1958 r. do ogłoszenia jego nominacji na arcybiskupa metropolitę krakowskiego.

1. Kanonik krakowski (1958–1960)

4 lipca 1958 r. papież Pius XII mianował ks. doc. dr. hab. Karola Wojtyłę biskupem pomocniczym krakowskim. Konsekracja ks. doc. K. Wojtyły dokonała się 28 września 1958 r. w katedrze na Wawelu. Niemal równocześnie administrator apostolski archidiecezji krakowskiej abp Eugeniusz Baziak podjął decyzję o wprowadzeniu nowego biskupa do kapituły katedralnej na Wawelu. Abp E. Baziak zdecydował, że bp K. Wojtyła zostanie wprowadzony do kapituły bez osobnego liturgicznego aktu instalacji kanonicznej¹. Rok 1958 był rokiem jubileuszu 25-lecia

¹ J. Grobicki, *Konsekracja Jego Ekscelencji księdza biskupa Karola Wojtyły*, „Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi” 1958, s. 399–400.

konsekracji biskupiej abp. E. Baziaka. 14 grudnia t. r. jubileuszowe uroczystości liturgiczne odbyły się w katedrze na Wawelu. Ich organizatorem była kapituła katedralna z bp. K. Wojtyłą².

Nowy kanonik nabył prawo do miejsca w katedralnej stalli, do mieszkania kanonickiego oraz do uczestnictwa w sesjach kapitulnych, z prawem głosu. Oficjalnymi rocznymi terminami spotkań były tzw. kapitule generalne. Odbywano je po święcie Ofiarowania Pana Jezusa w świątyni (po 2 lutego), po uroczystości św. Stanisława (po 8 maja) i po starym święcie translacji św. Stanisława ze Skałki na Wawel (po 27 września). Ponadto kapituła spotykała się wtedy, gdy zachodziła pilna ku temu potrzeba, najczęściej w niedzielę po sumie lub w tygodniu „po porannej kantacie”. Te formy spotkań określano jako *colloquium*. Bp K. Wojtyła kanonikiem gremialnym był do 7 kwietnia 1960 r., wtedy bowiem został prałatem-scholastykiem kapituły. Czas jego kanonii w kapitule trwał więc 18 miesięcy, od października 1958 do marca 1960 r. Bp K. Wojtyła od 1951 r. mieszkał w kamienicy przy ul. Kanoniczej 19. Jako biskup pomocniczy miał się przenieść opodal, do kamienicy zwanej dziekanią, po bp. S. Rospondzie³.

W skład kapituły katedralnej wchodziło dziewięciu kapłanów. W 1958 r. kanoników było ośmiu, jedna kanonia wakowała. Dziekanem był ks. dr infułat Bogdan Niemczewski, oficjał Sądu Metropolitalnego w Krakowie. Do kapituły został wprowadzony w 1937 r., a od 1958 r. był jej dziekanem. Druga godność w kapitule to scholasteria. Scholastykiem był ks. dr Jan Piwowarczyk, współzałożyciel „Tygodnika Powszechnego”. Do kapituły wprowadził go abp Adam S. Sapieha w 1944 r. Scholastykiem został w 1958 r. Trzecia godność prałacka w kapitule to kustodia. Kustoszem w 1958 r. został ks. dr Stanisław Czartoryski. Kanonikami gremialnymi byli: ks. dr Tadeusz Kurowski, prepozyt kolegiaty św. Floriana na Kleparzu, kanonik od roku 1950, ks. Kazimierz Figlewicz – kanonik od roku 1957, ks. Czesław Obtulowicz – kanonik od roku 1958, i bp Karol Wojtyła – od roku 1958. Kanonikiem akademickim był ks. prof. Władysław Wicher, kanonik z prezenty Uniwersytetu Jagiellońskiego od roku 1951. Druga kanonia akademicka wakowała⁴. Trzydziestoośmioletni bp K. Wojtyła wszedł więc do senioralnego grona senatu archidiecezji krakowskiej jako najmłodszy.

² Tenże, *Srebrny jubileusz sakry biskupiej J. E. ks. arcybiskupa Eugeniusza Baziaka*, „Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi” 1959, s. 24–26; *Cierpiący pasterz. Ks. arcybiskup metropolita lwowski Eugeniusz Baziak (1890–1962)*, red. J. Waligóra, Rzeszów 2013, s. 43.

³ Nazywana dziekanią, jako że była to kamienica dziekana kapituły. Zanim zamieszkał w niej bp K. Wojtyła, była mieszkaniem bp. S. Rosponda. Wcześniej (1951–1958) ks. prof. Wojtyła mieszkał opodal w kamienicy przy ul. Kanoniczej 21. Por. A. J. Nowobilski, *Kanonicka kardynała Karola Wojtyły*, Kraków 2011, s. 30.

⁴ *Katalog kościołów i duchowieństwa Archidiecezji Krakowskiej. Rok 1958*, Kraków 1958, s. 19–20.

Jakie kwestie podnoszono podczas kapituł generalnych? Odpowiedź na to pytanie daje kapituła generalna z 7 marca 1959 r., w której bp Wojtyła po raz pierwszy uczestniczył jako kanonik krakowski. Zawsze jako pierwsze omawiane były sprawy liturgiczne katedry. Dziekan kapituły tego dnia odczytał pismo z kancelarii Prymasa Polski przedłużające dyspensę od obowiązku aplikowania przez kapitułę codziennie mszy św. konwentualnej *pro benefactoribus*. Dekret redukował ten obowiązek do jednej mszy św. w tygodniu. Kolejnym punktem sesji było powołanie kaznodziei na odpust ku czci św. Stanisława (8 maja). Zgodnie ze starym kapitulnym zwyczajem obowiązek ten powierzano najmłodszemu kanonikowi. Był nim bp K. Wojtyła i to jego zaproszono do wygłoszenia kazania w katedrze na Wawelu 8 maja 1959 r. na sumie. Bp K. Wojtyła przyjął to zobowiązanie.

Po sprawach liturgicznych omawiano sprawy administracyjne. Kapituła nie miała notariusza. Przystąpiono więc do wyboru notariusza kapitulnego. Został nim ks. Kazimierz Figlewicz⁵. W trosce o katedrę ks. Figlewicz poprosił o pomoc w utrzymaniu porządku w katedrze w zbliżającym się sezonie turystycznym. Do tej sprawy powołano komisję kapitulną.

Trzecim ważnym tematem każdej sesji generalnej były sprawy ekonomiczne. Odczytano pismo dyrektora finansów Kurii Metropolitalnej w Krakowie Tadeusza Nowaka, który proponował kapitule założenie sklepu – składnicy dla duchowieństwa archidiecezji krakowskiej. Kapituła przyjęła ten wniosek i delegowała ks. prałata kustosa S. Czartoryskiego do prowadzenia rozmów na ten temat z dyr. T. Nowakiem. W końcu ks. S. Czartoryski prokurator kapituły, czyli jej ekonom, złożył sprawozdanie z działalności ekonomicznej za rok 1958. Wykazał, że domy kapitulne dały dochód w wysokości 20 000 zł, który został obrócony na pokrycie kosztów administracji i świadczeń podatkowych z domów kapitulnych. W ten sposób młody kanonik krakowski bp Karol Wojtyła był wprowadzany w sprawy kapituły⁶.

Majowe posiedzenie kapituły w 1959 r. zapewne się nie odbyło, w każdym razie nie zanotowano protokołu z posiedzenia kapituły generalnej majowej. Natomiast zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, 8 maja 1959 r. bp Karol Wojtyła wygłosił kazanie w uroczystość św. Stanisława b.m. w katedrze na Wawelu⁷.

⁵ Wtedy także kapituła mianowała wikariusza katedry na Wawelu ks. Stefana Marszowskiego podkustoszym.

⁶ Archiwum Kapituły Katedralnej na Wawelu (dalej AKKW), *Acta actorum Capituli*, t. 35, s. 112. Na wiosnę 1959 r. kapituła odbyła kolokwium w sprawie Wielkiego Tygodnia. Postanowiono, że obowiązki celebrowania liturgii Wielkiej Soboty niezmiennie pełni ten kanonik, którego dyżur liturgiczny wypada w Wielkim Tygodniu.

⁷ Tekst kazania bp. K. Wojtyły o św. Stanisławie, które wygłosił w katedrze na Wawelu 8 maja 1959 r., opublikowałem w: J. Urban, *Katedra na Wawelu po 1918 roku*, Kraków 2008, s. 664–667.

Bp K. Wojtyła podjął obowiązki wynikające i z sakry biskupiej, i z faktu wprowadzenia go do kapituły. Zadaniem kapituły była troska o kult w katedrze. Bp Wojtyła w 1959 r. kilkanaście razy nawiedził katedrę i sprawował posługę biskupią. Przypomnijmy je: w Popielec (11 lutego) *missa lecta* i poświęcenie popiołu; w Wielki Czwartek (26 marca) msza św. pontyfikalna i poświęcenie olejów; w Poniedziałek Wielkanocny (30 marca) msza św. pontyfikalna, błogosławieństwo małżeństwa; *missa lecta* (25 kwietnia); w pierwszym dniu nowenny do św. Stanisława (29 kwietnia); kazanie na uroczystości św. Stanisława (8 maja); prowadzenie procesji z relikwiami św. Stanisława z katedry na Skałkę (10 maja); święcenia przy konfesji św. Stanisława (11 maja); w rocznicę śmierci królowej Jadwigi (17 lipca); błogosławił małżeństwo (18 lipca), celebrował w rocznicę śmierci kard. A. Sapiehy (23 lipca), błogosławił małżeństwo (5 września), *missa lecta* z kazaniem dla rodziców kapłanów archidiecezji krakowskiej (21 września), msza św. z kazaniem dla teologów polskich (15 października rano); msza św. z kazaniem dla dziewcząt o beatyfikację królowej Jadwigi (15 października wieczorem); kazanie w niedzielę po koronacji papieża Jana XXIII (8 listopada), suma pontyfikalna z kazaniem na Boże Narodzenie (25 grudnia). Zestawiając księgę czynności bp. K. Wojtyły z kroniką katedry na Wawelu, możemy więc wykazać 16 liturgicznych posług bp. K. Wojtyły w katedrze na Wawelu w 1959 r.⁸

9 listopada 1959 r. doszło do nadzwyczajnego spotkania kapituły. Odbędzie się w mieszkaniu bp. K. Wojtyły przy ul. Kanoniczej w Krakowie. Tematem spotkania była decyzja władz o obłożeniu olbrzymimi podatkami domów kapitułnych i mieszkań członków kapituły. Postanowiono do tematu powrócić podczas sesji generalnej w lutym roku następnego. Tymczasem 29 grudnia 1959 r. zmarł ks. dr Jan Piwowarczyk, scholastyk kapituły. Uroczystości pogrzebowe odbyły się w katedrze na Wawelu na początku stycznia 1960 r. Ze śmiercią ks. Piwowarczyka zawakowała prałatura zwana scholasterią⁹.

Kapituła jako właścicielka dysponowała kilku domami położonymi przy ul. Kanoniczej w Krakowie, w których mieszkało pięciu kanoników. Ks. dziekan B. Niemczewski mieszkał w domu przy ul. Kanoniczej 3, ks. prof. W. Wicher – w domu przy ul. Kanoniczej 5, ks. J. Piwowarczyk mieszkał w domu przy ul. Kanoniczej 13, ks. Cz. Obtułowicz – w kamienicy przy ul. Kanoniczej 20, i bp K. Wojtyła – w kamienicy przy ul. Kanoniczej 19. Ks. T. Kurowski mieszkał na plebanii przy kolegiacie

⁸ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie (dalej AKMKr), sygn. AKKW A II/1, Księga czynności Ks. Bp. Karola Wojtyły (1958–1969), t. 1, s. 3–7; ks. K. Figlewicz, *Kronika katedry na Wawelu*, oprac. J. Urban, E. Zych, Kraków 2014, s. 267–272; *Kalendarium życia Karola Wojtyły*, oprac. A. Boniecki, Kraków 2000, s. 149–154.

⁹ J. Piwowarczyk, *Wobec nowego czasu*, Kraków 1985, s. 9. Wstęp z krótką biografią ks. J. Piwowarczyka napisał J. Turowicz.

św. Floriana, której był prepozytem, jako kanonik miał prawo do domu przy ul. Kanoniczej 7. Dwaj pozostali kanonicy mieszkali na Wawelu – ks. K. Figlewicz na Wikarówce (Wawel 3), a ks. S. Czartoryski na Wawelu pod numerem 2¹⁰.

Podczas sesji generalnej kapituły, odbytej 13 lutego 1960 r., podjęto temat wymienionych olbrzymich podatków nałożonych przez władze na domy kapitulne, z obowiązkiem zapłaty nie tylko za rok 1959, ale i za lata wcześniejsze. Kapituła zdawała sobie sprawę, że są to mieszkania obszerne, ale także z tego, że ich podział na mniejsze będzie wymagał nakładów finansowych, na które kapituła wtedy nie było stać. Podjęto więc decyzję, aby dom przy ul. Kanoniczej 3 wynająć „Tygodnikowi Powszechnemu”, jednakże nie redakcji – jako instytucji, lecz jednemu z redaktorów. W domu przy Kanoniczej 13 po śp. ks. Janie Piwowarczyku postanowiono nikogo nie przyjmować jako lokatora, ale zatrzymać mieszkanie dla nowego kanonika, który będzie mianowany. W kamienicy przy Kanoniczej 21 parter postanowiono oddać Referatowi Duszpasterskiemu Kurii Metropolitalnej w Krakowie. I piętro miało stać się mieszkaniem bp. K. Wojtyły i ks. prof. Mariana Jaworskiego, a II piętro miało stać się mieszkaniem dla drugiego biskupa pomocniczego, o którego abp Baziak wystąpił do Stolicy Apostolskiej¹¹.

Kolejnymi tematami podjętymi podczas sesji lutowej 1960 r. była restauracja sarkofagu króla Zygmunta III Wazy w grobach królewskich katedry na Wawelu. Ks. Figlewicz przedstawił jej stan jako absolutnie wymagający konserwacji. Kapituła powołała komisję, w skład której weszli prof. Jerzy Szablowski, dyrektor Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu, prof. dr hab. Adam Bochnak, a ze strony kapituły – dziekan ks. dr B. Niemczewski, ks. kustosz S. Czartoryski oraz ks. K. Figlewicz. Ostatnia sprawa dotyczyła kanonika akademickiego. Przez lata kapituła wykazywała kanoników akademickich po kanonikach gremialnych jako posiadających uposażenie uniwersyteckie. Po zniesieniu przez władze komunistyczne w 1954 r. Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Jagiellońskim ks. prof. W. Wicher nie miał już osobnego akademickiego uposażenia. Wobec tego dziekan kapituły ks. Niemczewski uznał, że skoro ani kanonicy gremialni nie mają własnych prebend, ani osobnego uposażenia nie ma kanonik *iuris patronatus Universitatis Jagellonicae*, nic nie stoi na przeszkodzie, aby kanonik akademicki został dołączony do kanoników gremialnych i mógł się ubiegać o prałaturę kapitulną. Wszyscy obecni, a więc i bp Karol Wojtyła, podzielili opinię ks. dziekana Niemczewskiego, otwierając drogę ks. prof. Wichrowi do godności prałackiej w kapitule. Ks. prof. Wicher wprowadzony do kapituły w roku 1951 r. zajął więc drugie miejsce pośród kanoników gremialnych, po ks. T. Kurowskim, wprowadzonym do kapituły rok wcześniej¹².

¹⁰ *Katalog kościołów*, dz. cyt., s. 19–20.

¹¹ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 114.

¹² Tamże, s. 115.

Oczekiwano na decyzję abp. Baziaka w sprawie nowego scholastyka i nowego kanonika po śmierci ks. Piwowarczyka. 6 marca 1960 r. dziekan kapituły ks. dr Niemczewski odczytał pismo abp. Baziaka, w którym oświadczył, że ma zamiar przedstawić Ojcu św. do nominacji ks. bp. K. Wojtyłę na scholastyka, a ks. dr. Karola Kozłowskiego, rektora Seminarium Duchownego w Krakowie – na kanonika. Kapituła bardzo życzliwie przyjęła tę propozycję. We czwartek 7 kwietnia 1960 r. abp E. Baziak ogłosił, że na mocy specjalnych uprawnień ze strony Stolicy Apostolskiej prymas Polski kard. S. Wyszyński dokonał instytucji kanoniczej bp. K. Wojtyły na prałata scholastyka, a ks. K. Kozłowskiego na kanonika gremialnego Krakowskiej Kapituły Katedralnej. Dwa dni później, 9 kwietnia 1960 r., w sobotę przed Niedzielą Palmową, odbyła się w katedrze na Wawelu uroczysta instalacja bp. K. Wojtyły i ks. K. Kozłowskiego. Dokonał jej dziekan kapituły ks. dr Bogdan Niemczewski. W uroczystości uczestniczyli: kapituła, przedstawiciele proboszczów miasta Krakowa oraz klerycy seminariów duchownych krakowskiego, katowickiego i częstochowskiego. Śpiewał chór alumnów krakowskiego Seminarium Duchownego, a w czasie *Te Deum* dzwonił „Zygmunt”¹³.

Zestawienie obecności bp. K. Wojtyły w katedrze na Wawelu w roku 1960 r. jako przewodniczącego liturgii wymienia ich dwadzieścia, nie licząc tzw. hebdomad, czyli posług liturgicznych kanoników spełnianych w ciągu tygodnia *per turnum*¹⁴.

2. Scholastyk kapitulny (1960–1962)

3 lipca 1960 r. bp K. Wojtyła otrzymał wiadomość telegraficzną z Wałcza, (gdzie w klasztorze ojców kapucynów abp Baziak przebywał na urlopie), że papież Jan XXIII mianował drugiego biskupa pomocniczego w Krakowie i że został nim ks. dr Julian Groblicki. W Krakowie podjęto przygotowania do ceremonii

¹³ Tamże, s. 115.

¹⁴ Celebracje liturgiczne bp. K. Wojtyły w katedrze na Wawelu w 1960 r. to: chrzest św. (21 I), msza św. pontyfikalna wielkoczwartkowa i święcenie olejów (14 IV), msza św. pontyfikalna w Wielkanoc (17 IV), święcenia przy konfesji św. Stanisława (7 V), msza św. i bierzmowanie młodzieży przy konfesji (8 V), chrzest św. (8 V), święcenia przy konfesji (14 V), procesja na Skałkę i suma pontyfikalna (15 V), msza św. z błogosławieństwem małżeństwa (3 VI), święcenia (11 VI), święcenia kapłańskie diakonów Krakowskiego Seminarium Duchownego (29 VI), msza św. w rocznicę bitwy pod Grunwaldem (15 VII), *missa lecta* o beatyfikację królowej Jadwigi (17 VII), msza pontyfikalna i egzekwie kard. A. Sapiehy (23 VII), konsekracja bp. J. Groblickiego (18 IX), suma pontyfikalna na rocznicę koronacji papieża Jana XXIII (6 XI), *missa lecta* z przemówieniem do sióstr zakonnych z okazji imienin abp. Baziaka (13 XI), suma pontyfikalna na Boże Narodzenie (25 XII), kazanie na święto św. Szczepana (26 XII), nabożeństwo przebłągalno-dziękczynne (31 XII o 23.30) i o 24. *missa lecta* na Nowy Rok.

konsekracji nowego biskupa¹⁵. Uroczystość konsekracji ks. dr. Juliana Groblickiego odbyła się 18 września 1960 r. w katedrze na Wawelu. Konsekratorem był abp E. Baziak, a współkonsekratorami byli bp F. Barda i bp K. Wojtyła¹⁶.

Jesień 1960 r. to czas niepokoju członków kapituły katedralnej o nieruchomości przy ul. Kanoniczej w Krakowie. 7 października 1960 r. Komisja Lokalowa Dzielnicowej Rady Narodowej Stare Miasto w Krakowie, uzasadniając swoją decyzję wielkim brakiem mieszkań, zajęła mieszkanie remontowane dla bp. Groblickiego (Wawel 3) i mieszkanie przy ul. Kanoniczej 13 po zmarłym ks. Janie Piwowarczyku, w którym zamieszkał ks. prałat Kozłowski. 25 października 1960 r. kapituła spotkała się w budynku kurii metropolitalnej. W spotkaniu uczestniczył bp K. Wojtyła – scholastyk kapituły. Jak się okazało, władze zmieniły przedmiot swoich zainteresowań, proponując, że jeśli Komisja Lokalowa otrzyma mieszkanie przy ul. Kanoniczej 13 i mieszkanie ks. prof. Ignacego Różyckiego przy ul. Kanoniczej 19, wówczas mieszkanie bp. J. Groblickiego na Wawelu będzie zwolnione od zajęcia, a inne mieszkania kapitulne nie będą „na razie” kwestionowane. Kapituła po dyskusji podjęła decyzję, że stoi na stanowisku, że nie wolno jej rezygnować z mieszkań służbowych kanonickich, dlatego mieszkania przy ul. Kanoniczej 13 należy bronić. W tej sprawie postanowiono o wysłaniu odpowiedniego memoriału do władz państwowych. Broniąc mieszkania w kamienicy przy ul. Kanoniczej 13, kapituła odstąpiła od obrony mieszkania ks. prof. I. Różyckiego (Kanonicza 19)¹⁷. Ks. prof. Różycki, który w 1951 r. ofiarował ks. dr. K. Wojtyłę pokój w swoim mieszkaniu (ks. Wojtyła mieszkał w nim do 1959 r.), musiał opuścić mieszkanie przy ul. Kanoniczej 19 i przenieść się na Wawel – na Wikarówkę, do mieszkania, które zajmował ks. Figlewicz, a ks. Figlewicz zajął mieszkanie obok bp. Groblickiego. Aby powstrzymać władze przed kolejnymi ruchami, kapituła postanowiła, aby jeden pokój w mieszkaniu ks. Figlewicza stał się kancelarią zarządu bazyliki na Wawelu i zarazem kancelarią prokuratury kapituły krakowskiej¹⁸. Tego roku większość kamienic kanonickich w Krakowie została dokwaterowana¹⁹. O tych wydarzeniach bp Wojtyła mówił dwa lata później podczas konferencji Episkopatu w takich słowach: „w 1959 r. w związku ze znanym powszechnie wzmożeniem działalności Urzędu do Spraw Wyznań oraz Wojewódzkich Wydziałów do Spraw Wyznań, ustosunko-

¹⁵ Tamże, s. 116. Ks. Figlewicz zaproponował, aby bp Groblicki zajął mieszkanie proboszcza katedry na Wawelu na tzw. Wikarówce (Wawel 3, 1 piętro). Kapituła przychyliła się do tej propozycji.

¹⁶ Ks. K. Figlewicz, *Kronika katedry na Wawelu 1934–1982*, s. 280.

¹⁷ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 117–118. Ks. prof. I. Różycki nie był jeszcze wtedy kanonikiem krakowskim.

¹⁸ Tamże, s. 118. Kapituła w obawie, że na Wikarówce na Wawelu zamieszkają osoby narzucone przez komisję lokalową, postanowiła także, by z mieszkania wikariusza i podkustoszego katedry ks. J. Szczotkowskiego wyłączyć pokój i kuchnię dla dozorczyń i woźnej.

¹⁹ Do kamienic kapitulnych dokwaterowano kilkanaście osób i rodzin.

wanie się właściwych do spraw kościelnych organów prezydów rad narodowych uległo zasadniczej zmianie w szczególności w Krakowie”²⁰.

26 listopada 1960 r. w mieszkaniu bp. K. Wojtyły przy ul. Kanoniczej odbyło się zebranie kapituły. Bp K. Wojtyła przedstawił kapitule swoją ocenę sytuacji, w jakiej znalazł się Kościół w Polsce, mówił także o problemach archidiecezji krakowskiej w związku z nowym ostrym kursem władz komunistycznych. Szkoda, że ks. Figlewicz w notatce sporządzonej w *Acta actorum* nie rozwinął myśli, które podjął bp K. Wojtyła. W drugiej części spotkania podjęto temat przygotowania do obchodów millenium chrztu Polski. Był jeszcze czas na przygotowania do celebracji liturgicznych, uznano jednak, że już należy podjąć przygotowania do wystawy millenijnej. Dyskusja poszła w kierunku urządzenia wystawy, na którą złożyłyby się zabytki archiwum kapitulnego i biblioteki kapitulnej na Wawelu. To jednak wymagało uporządkowania biblioteki kapitulnej. Kapituła zwróciła się do znanego krakowskiego bibliofila, którym był rektor Seminarium Duchownego ks. dr Kozłowski, by obejrzał bibliotekę kapitulną i podał sposoby uporządkowania zasobu²¹. Kilka dni później kapituła razem z bp. Wojtyłą spotkała się ponownie. Ks. prałat Kozłowski mówił o propozycji, by na Millenium Chrztu Polski na terenie Rzeczypospolitej przeprowadzona została inwentaryzacja archiwów i bibliotek kościelnych. Akcję miał prowadzić Katolicki Uniwersytet Lubelski. Przypomniat, że rękopisy archiwum kapitulnego są zinwentaryzowane i że zostały objęte akcją mikrofilmowania, którą wykonuje Biblioteka Narodowa w Warszawie. Stwierdził, że o ile archiwum można uznać za uporządkowane, o tyle jak najrychlej należy uporządkować bibliotekę. Po spotkaniu ks. prałat K. Kozłowski udał się do biblioteki kapitulnej dla rozpoznania potrzeb²².

Sprawy podjęte w roku 1960 zajmowały kapitułę także w roku następnym. 7 lutego 1961 r. w mieszkaniu bp. K. Wojtyły odbyło się kolejne spotkanie²³. Kontynuując sprawę urządzenia wystawy millenijnej, kapituła zdecydowała o jej urządzeniu w kamienicy Wawel 2, na parterze. Wstępnie zdecydowano, że wystawione będą m.in. Tryptyk Trójcy św., tzw. Garnitur Żywiecki (ornat i dwie dalmatyki) i iluminowane kodeksy rękopiśmienne z archiwum kapitulnego na Wawelu. Podjęto także decyzję o muzealnych wypożyczeniach. Na międzynaro-

²⁰ Ks. kardynał Karol Wojtyła. *Nauczyciel i Pasterz*, t. 2, *Materiały i pisma do rządu i władz administracyjnych 1959–1978*, zebrał M. Jagosz, Kraków 1998, s. 79–84. Wystąpienie bp. K. Wojtyły na Konferencji Episkopatu Polski 9–10 stycznia 1963 r.

²¹ AKKK, *Acta actorum Capituli*, t. 35, s. 119 (26 XI 1960).

²² Tamże, s. 119 (29 XI 1960).

²³ W obawie przed kolejnymi zajęciami mieszkań kapitulnych przez władze lokalowe, kapituła podjęła decyzję o zakładaniu kartotek mieszkań kanonickich dla wykazów urzędowych. Postanowiono podawać wszystkie izby jako należne do mieszkania służbowego kanonika.

dową wystawę sztuki polskiej w Bordeaux kapituła postanowiła wypożyczyć Ornat św. Stanisława, zw. Ornatem Fundacji Piotra Kmity, oraz Ewangeliarz z Fundacji bp. Piotra Tomickiego. Pośrednikiem w wypożyczeniu było Muzeum Narodowe w Krakowie²⁴. Za podjętymi wtedy decyzjami stał bp Wojtyła i kapituła. Ponadto od 1 stycznia 1961 r. wszedł w życie *Novum Rubricarum Breviarium et Missalis Romani Corpus*, który zobowiązywał kapitułę do wprowadzenia w liturgii katedralnej zmian i korekt. To kolejny dokument watykański wprowadzający zmiany w Liturgii Godzin i w liturgii Mszy św., zapowiedź reformy liturgicznej, która stała się udziałem Soboru Watykańskiego II. Kapituła katedralna na swoich sesjach podejmowała temat zaprowadzanych zmian liturgicznych²⁵.

22 stycznia 1962 r. odbyło się kolejne posiedzenie krakowskiej kapituły, ponownie w mieszkaniu bp. K. Wojtyły, zaproszono także bp. J. Groblickiego. Tematem spotkania był zbliżający się jubileusz 50-lecia kapłaństwa abp. Eugeniusza Baziaka. Podjęto uchwałę, że dwaj biskupi pomocniczy (K. Wojtyła i J. Groblicki) oraz jeden z prałatów udadzą się do Warszawy na spotkanie z prymasem Polski ks. kard. Stefanem Wyszyńskim z prośbą, by podjął starania o rzymską nominację Eugeniusza Baziaka na arcybiskupa metropolitę krakowskiego i o paliusz dla niego. Kapituła postanowiła także udać się do arcybiskupa Baziaka z propozycją, aby jego uroczystość jubileuszowa 50-lecia kapłaństwa odbyła się 16 września 1962 r. Wprawdzie rocznica święceń kapłańskich abp. Baziaka wypadła 14 lipca, niemniej ze względu na czas urlopów i wakacji kapituła sugerowała, żeby obchody rocznicowe przenieść na połowę września. To była zapowiedź uroczystości i podjęcia przygotowań. Był też sukces, mianowicie ks. prałat K. Kozłowski zdał sprawę z urzędzenia przez siebie biblioteki kapitulnej w sali parterowej domu Wawel 2. Na parterze tego domu urządzono bibliotekę, w której ks. Kozłowski umieścił księgozbiór kapitulny przechowywany dotąd w magazynach przy kapitulniku razem z archiwaliami. Do zbioru inkunabułów dodał inkunabuły z biblioteki Seminarium Duchownego w Krakowie. Kapituła wyraziła ks. Kozłowskiemu podziękowanie za podjęcie idei i jej realizację²⁶.

26 stycznia 1962 r. do Warszawy do prymasa S. Wyszyńskiego udała się delegacja, w skład której weszli: bp K. Wojtyła, bp J. Groblicki i ks. dr S. Czartoryski kustosz kapituły i jej prokurator (ekonom)²⁷. Kilka dni później, 29 stycznia 1962 r., w kancelarii bp. K. Wojtyły w Kurii Metropolitalnej w Krakowie (ul. Franciszkańska 3) odbyło się spotkanie kapituły. Delegaci oświadczyli, że ks. prymas kard. S. Wyszyński był przychylnie ustosunkowany do wniesionej prośby, ale zwrócił

²⁴ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 120–121.

²⁵ J. Urban, *Karola Wojtyły – Jana Pawła II katedra na Wawelu*, Kraków 2009, s. 62.

²⁶ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 121.

²⁷ Tamże, s. 122.

także uwagę na przeszkody do jej realizacji. Nieunormowany był bowiem status biskupów na kresach i na ziemiach odzyskanych. Tak się złożyło, że w lutym 1962 r. prymas Polski udawał się do Rzymu, dlatego prosił, by prośbę przedstawiono mu na piśmie jako podstawę do rozmów. Kapituła przyjęła na siebie przygotowanie dwu prośb do papieża Jana XXIII: pierwszej – o mianowanie administratora apostolskiego archidiecezji krakowskiej abp. E. Baziaka arcybiskupem metropolitą krakowskim; i drugiej – na wypadek, gdyby pierwszej nie można było zrealizować, o prawo abp. E. Baziaka do używania przezeń paliusza na terytorium obu prowincji kościelnych (lwowskiej i krakowskiej). Obie prośby, podpisane przez bp. K. Wojtyłę, bp. J. Groblickiego i kapitułę z datą 2 lutego 1962 r., do Warszawy zawiózł i do rąk prymasa Polski złożył ks. kustosz S. Czartoryski²⁸. Ks. prymas zawiózł je do Watykanu. 3 marca 1962 r. sekretarz stanu Stolicy Apostolskiej kard. A. Cicognani powiadomił prymasa Polski, że abp E. Baziak został arcybiskupem i metropolitą krakowskim, pozostając administratorem apostolskim archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego. 14 marca 1962 r. abp Baziak wobec prymasa Polski złożył kanoniczną zgodę na objęcie stolicy krakowskiej²⁹.

Jeszcze 9 kwietnia 1962 r. odbyła się kolejna sesja kapitulna w kancelarii bp. K. Wojtyły, scholastyka Kapituły. Wśród licznych spraw kapitulnych wtedy podnoszonych potwierdzono, że uroczystości jubileuszowe abp. E. Baziaka odbędą się 16 września 1962 r.³⁰ Spodziewano się rychłej publikacji decyzji Stolicy Apostolskiej o nominacji abp. E. Baziaka metropolitą krakowskim.

Tymczasem 15 czerwca 1962 r. w nocy zmarł w Warszawie abp Eugeniusz Baziak. Udał się do Warszawy, aby uczestniczyć w konferencji Episkopatu Polski. Na wieść o śmierci abp. Baziaka kapituła katedralna zebrała się w kancelarii bp. K. Wojtyły w budynku Kurii Metropolitalnej w Krakowie. Obok członków kapituły obecni byli także bp J. Groblicki, kanclerz M. Kuczkowski i ks. Marian Kumala kanonik kapituły metropolitalnej lwowskiej. Bp K. Wojtyła zdał sprawozdanie ze swego pobytu w Warszawie dokąd na wieść o śmierci arcybiskupa udał się samolotem. Opowiedział o ostatnich chwilach jego życia i o radach, które otrzymał od prymasa Polski, z którym się spotkał, dotyczących pogrzebu. Następnie otworzono testament abp. E. Baziaka. Nie było w nim woli co do miejsca pochówku,

²⁸ Tamże, s. 122–123. Ks. Czartoryski uczynił to 5 lutego 1962 r.

²⁹ W. Szetelnicki, *Arcybiskup wygnaniec Eugeniusz Baziak metropolita lwowski*, Kraków 1989, s. 131.

³⁰ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 123. Omawiano m.in.: 1. Sprawę ceremonii Wielkiego Tygodnia. Ogłoszono, że odbędą się w godzinach wieczornych. 2. Ustalono kaznodzieję na Wielkanoc i na uroczystość św. Stanisława (zawsze był to kanonik). 3. Wyznaczono delegata kapituły na pogrzeb ks. prałata Pilcha w Kielcach. Ponadto ks. Figlewicz przedstawił żądania władz świeckich dotyczące kwalifikacji na przewodnika po zabytkach, problem z dojazdem na Wawel wobec prac przy drodze dojazdowej na wzgórze wawelskie czy kwestię podwyższenia wysokości stawki ubezpieczeniowej dla pracowników instytucji kościelnych z 15,5% na 30%.

ustalono więc, że zwłoki abp. Baziaka po przewiezieniu do Krakowa zostaną umieszczone w kaplicy pałacu arcybiskupiego, skąd w niedzielę po południu będą uroczystie przeprowadzone do bazyliki ojców Franciszkanów, naprzeciw pałacu biskupiego, stamtąd w poniedziałek 18 czerwca będą przeniesione pod przewodnictwem prymasa Polski do bazyliki katedralnej na Wawelu, gdzie będą odprawione nieszpory i kazanie. Następnego dnia, we wtorek 19 czerwca, po officium i sumie żałobnej, prymas Polski wygłosi kazanie. Po nim zwłoki abp. Baziaka zostaną złożone w krypcie pod kaplicą Zebrzydowskich. Na spotkaniu podjęto decyzję, że wybór wikariusza kapitulnego archidiecezji krakowskiej odbędzie się nazajutrz, 16 czerwca 1962 r. o godz. 7, w skarbcu katedry na Wawelu³¹.

16 czerwca 1962 r. – była to sobota po Zielonych Świątach, stosownie do ustaleń z dnia poprzedniego – kapituła katedralna spotkała się w skarbcu katedry na Wawelu, aby zgodnie z wymogami prawa kanonicznego dokonać wyboru wikariusza kapitulnego. Przewodniczył dziekan kapituły ks. inf. B. Niemczewski, który odmówił modlitwę do Ducha św. Skrutatorami zostali, stosownie do statutów kapitulnych, dwaj najmłodszy kanonicy – ks. Cz. Obtulowicz i ks. K. Kozłowski. Wybrany został bp K. Wojtyła, który przyjął wybór. W krótkim przemówieniu podziękował za zaufanie i prosił o pomoc. Następnie złożył wyznanie wiary. Dziekan Kapituły złożył nowo wybranemu wikariuszowi kapitulnemu życzenia i odmówił modlitwę za arcybiskupa E. Baziaka³². W pogrzebie abp. Baziaka bp Wojtyła uczestniczył już jako wikariusz kapitulny archidiecezji krakowskiej.

3. Wikariusz kapitulny (1962–1963)

17 czerwca 1962 r. bp K. Wojtyła jako wikariusz kapitulny wyświęcił w katedrze na Wawelu na kapłanów archidiecezji krakowskiej diakonów seminarium duchownego. W pierwszym dniu pogrzebu abp. E. Baziaka (18 czerwca) po wprowadzeniu trumny z ciałem abp. Baziaka do katedry i po nieszporach bp K. Wojtyła wygłosił kazanie³³. Podjął obowiązki wikariusza kapitulnego, które spełniał od 16 czerwca 1962 r. do wyboru na arcybiskupa metropolitę krakowskiego. W krótkim czasie doświadczył wielu trudności w relacjach pomiędzy komunistami i Kościołem. Oto kilka przykładów.

7 września 1962 r. bp K. Wojtyła zaprosił kapitułę do pałacu arcybiskupiego w Krakowie. Podjął temat wysiedlania siostr zakonnych, a także wysiedlenia małego seminarium księży misjonarzy na Kleparzu i księży pallotynów na Kopcu k. Wadowic. Najpierw władze doprowadziły do zajęcia części parceli siostr szary-

³¹ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 124–125.

³² Tamże, s. 125–126, Protokół wyboru wikariusza kapitulnego, 16 VI 1962 r.

³³ *Cierpiący pasterz*, dz. cyt., s. 75–80.

tek przy ul. Warszawskiej 11 w Krakowie. Władze zdecydowały, by w tym miejscu urządzić liceum ogólnokształcące. 26 lipca 1962 r. w Krakowie przeprowadzono eksmisję części klasztoru misjonarzy, w której znajdowało się niższe seminarium duchowne. Władze zajęły budynki małego seminarium prowadzonego przez Zgromadzenie Księży Misjonarzy w Krakowie przy ul. św. Filipa 17 i 19. Natomiast dzień wcześniej 25 lipca 1962 r. doszło do eksmisji małego seminarium pallotyńów w Wadowicach-Kopcu (*Collegium Marianum*). Kolegium przeznaczono na szpital powiatowy³⁴. 31 sierpnia 1962 r. bp K. Wojtyła skierował ostry protest przeciwko usuwaniu zgromadzeń zakonnych z ich domów i mieszkań, zamieszczając długą listę naruszeń prawa. Bp Wojtyła powiadomił kapitułę o zaistniałych faktach³⁵.

Równocześnie z ww. wysiedleniami władze chciały zabrać część pomieszczeń krakowskiego seminarium duchownego przy ul. Manifestu Lipcowego na potrzeby lokalowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie. Bp Karol Wojtyła wsparty przez kapitułę podjął urzędową korespondencję z Prezydium Rady Narodowej w Krakowie i z rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Krakowie w obronie tego miejsca³⁶. 27 sierpnia 1962 r. doszło do spotkania zastępcy przewodniczącego Prezydium Rady Narodowej Edwarda Góry z bp. K. Wojtyłą. Następnego dnia E. Góra pisemnie wezwał bp. Wojtyłę do dobrowolnego przekazania na rzecz Wyższej Szkoły Pedagogicznej „nadwyżki metrażowej”, jaką posiada Wyższe Seminarium Duchowne w Krakowie. Prezydium poparło koncepcję Wyższej Szkoły Pedagogicznej, powołując się na przepisy prawa lokalowego³⁷. Bp K. Wojtyła podjął urzędową korespondencję³⁸. W końcu udał się do I sekretarza KW PZPR Lucjana Motyki. W obawie przed eskalacją żądań, bp K. Wojtyła polecił klerykom przerwać wakacje. 12 września 1962 r. klerycy powrócili do seminarium w obu domach (przy ul. Manifestu Lipcowego i przy ul. Podzamcze 8). Tego dnia nawiedził ich bp K. Wojtyła. Ostatecznie zapadła decyzja o oddaniu III piętra budynku seminarium duchownego przy ul. Manifestu Lipcowego 4 na akademik studentek Wyższej Szkoły Pedagogicznej³⁹. 1 października 1962 r. na inaugurację

³⁴ J. Marecki, *Zakony pod presją bezpieki. Aparat bezpieczeństwa wobec wspólnot zakonnych na terenie województwa krakowskiego 1944–1975*, Kraków 2009, s. 483–491, 512–513, 529. Był to także czas likwidacji przedszkoli prowadzonych przez wspólnoty zakonne. W centralnie zaplanowanej akcji w latach 1961–1963 władze zamierzały przejąć wszystkie przedszkola prowadzone przez Caritas, z wyjątkiem zakładów specjalnych. Lokale były przejmowane przez Inspektoraty Oświaty.

³⁵ Ks. Kardynał Karol Wojtyła, *Nauczyciel i Pasterz*, s. 49–65.

³⁶ M. Lasota, *Donos na Wojtyłę. Karol Wojtyła w teczach bezpieki*, Kraków 2006, s. 97.

³⁷ Ks. Kardynał Karol Wojtyła, *Nauczyciel i Pasterz*, Pismo Prezydium Rady Narodowej w Krakowie do bp. K. Wojtyły z 28 VIII 1962 r., s. 48–49.

³⁸ Tamże, s. 66–75. Korespondencja z okresu 4 IX–13 IX 1962 r.

³⁹ K. Nycz, *Seminarium Duchowne w posłudze biskupiej kardynała Karola Wojtyły*, [w:] *Karol Wojtyła jako biskup krakowski*, red. T. Pieronek, R. Zawadzki, Kraków 1988, s. 37.

nowego roku akademickiego bp K. Wojtyła w obecności kapituły katedralnej odprawił mszę św. dla alumnów-studentów, przełożonych i profesorów Wydziału Teologicznego, a wieczorem tego dnia, najpierw w kaplicy seminaryjnej przy ul. Podzamcze 8, a następnie w kaplicy seminaryjnej przy ul. Manifestu Lipcowego 4, dokonał ofiarowania seminarium Najświętszej Maryi Pannie⁴⁰.

W tym samym czasie Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej Stare Miasto wysunęło plan włączenia do siedziby Prezydium (ul. Grodzka 65) sąsiedniego domu (Grodzka 63), który należał do kapituły. Kapituła podjęła decyzję, aby księża S. Czartoryski i T. Kurowski przeprowadzili na ten temat rozmowę z adwokatem Andrzejem Rozmarynowiczem i sekretarzem prezydium dla ustalenia warunków najmu lub sprzedaży. Jeśli doszłoby do sprzedaży, ustalono, że kwota sprzedaży zostałaby użyta na sprawienie centralnego ogrzewania w katedrze na Wawelu, na restaurację organów katedralnych, a być może także na sprawienie witraży do rozety w zachodniej ścianie katedry⁴¹.

Kolejnym trudnym tematem była decyzja o obowiązku prowadzenia ksiąg inwentarzowych. Rozporządzenie Ministra Finansów z 20 lutego 1962 r. zobowiązywało wszystkie podmioty kościelne do prowadzenia ksiąg inwentarzowych. Tą drogą władze chciały usprawnić egzekucję rosnących zaległości podatkowych. Księgę inwentarzową przed jej założeniem należało „przedstawić do poświadczenia organowi finansowemu, właściwemu w sprawach podatku dochodowego”⁴². Kościół uznał to za wstęp do przejęcia majątku kościelnego przez państwo, na poczet zaległości podatkowych. Bp Wojtyła dzielił się z kapitułą wątpliwościami wyrażanymi przez wielu księży, nieufnych wobec polityki władz.

Przy tak represyjnym kursie władz politycznych bp Wojtyła przygotowywał się do wyjazdu do Rzymu na Sobór Watykański II. Komunistyczne władze starały się uczynić wszystko, co możliwe, by pomniejszyć znaczenie polskiej delegacji zapowiedzianej na Sobór Watykański II. Wielu biskupom odmówiono paszportu. Prymas Polski kard. S. Wyszyński otrzymał paszport dopiero 27 września 1962 r. Spośród biskupów krakowskich paszport otrzymał bp K. Wojtyła, ale władze odmówiły wydania paszportu bp. J. Groblickiemu⁴³. 5 października prymas Polski z delegacją biskupów polskich udał się do Rzymu. Już następnego dnia zostali przyjęci przez papieża Jana XXIII. Nie wszyscy zdążyli przybyć do Rzymu 11 października 1962 r. na inaugurację Soboru⁴⁴.

⁴⁰ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 127; K. Nycz, *Seminarium Duchowne...*, s. 38.

⁴¹ Tamże, s. 126–127.

⁴² A. Dudek, R. Gryz, *Komuniści i Kościół w Polsce (1945–1989)*, Kraków 2003, s. 198.

⁴³ Ostatecznie spośród 33 zaproszonych polskich biskupów na Sobór pojechało 25.

⁴⁴ A. Micewski, *Kardynał Wyszyński. Prymas Polski i mąż stanu*, Paris 1982, s. 210.

Kapituła katedralna na Wawelu podjęła decyzję, że 11 października 1962 r. w katedrze wieczorem bp K. Wojtyła odprawi mszę św. pontyfikalną z kazaniem. Na tę uroczystość postanowiono zaprosić wszystkie seminaria duchowne, które w Krakowie miały swoją siedzibę (krakowskie, śląskie, częstochowskie i seminaria zakonne), oraz zgromadzenia zakonne miasta Krakowa⁴⁵. Ostatecznie odprawił ją bp J. Groblicki, bp Wojtyła udał się bowiem 5 października 1962 r. do Rzymu⁴⁶.

Tydzień wcześniej, we wspomnienie św. Franciszka z Asyżu, 4 października 1962 r. w obecności bp. K. Wojtyły, bp. J. Groblickiego, kapituły, księży, zakonników, zakonnic, kleryków i świeckich została odprawiona msza św. Okazją do jej odprawienia była depesza papieża Jana XXIII, którą otrzymał prymas Polski kard. S. Wyszyński. Papież Jan XXIII napisał: „dzisiaj, w dniu 17 września, w którym świat katolicki czci stygmaty św. Franciszka z Asyżu, ze szczególnym wzruszeniem wspominamy tę pamiętną i radosną chwilę, kiedy to 50 lat temu w tymże dniu odprawialiśmy Mszę św. w kościele katedralnym na Wawelu”. Prymas S. Wyszyński powiadomił o telegramie bp. K. Wojtyłę, a bp Wojtyła kapitułę katedralną. Kwerenda przeprowadzona przez ks. K. Figlewicza w archiwum kapitulnym doprowadziła do odnalezienia w księdze kapłanów odprawiających msze św. w katedrze w roku 1912 wpisu: „17/9, Sac[erdos] Angelus Roncalli, Bergamo (Italia)”⁴⁷. Kapituła skierowała do Jana XXIII adres dziękczynny za wspomnienie dnia, w którym jako młody ksiądz z Bergamo odprawił mszę św. w katedrze na Wawelu. Do adresu nieśmiało dopisano prośbę o wskazanie ołtarza, przy którym przyszył papież odprawił mszę św. Jan XXIII wskazał na ołtarz krzyża św. Jadwigi królowej. Pośrednikiem między kapitułą a papieżem Janem XXIII w przekazaniu adresu i uszczegółowieniu wizyty A. Roncallego był bp K. Wojtyła.

Bp K. Wojtyła był na I sesji soborowej trwającej od 11 października do 8 grudnia 1962 r. Z tego okresu pochodzi kilka jego wystąpień, kilka wygłoszonych kazań, a także kilka wierszy⁴⁸. 9 grudnia 1962 r. na ręce ks. Angelo dell'Aqua złożył album fotograficzny z fotografiami katedry krakowskiej i znaczkami pocztowymi z prośbą o przekazanie papieżowi Janowi XXIII na wspomnienie jego wizyty w katedrze w 1912 r. Do albumu został załączony adres z prośbą o przyjęcie, ale i niezwykła petycja dotycząca królowej Jadwigi⁴⁹.

⁴⁵ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 126–127. Czuwanie nocne w intencji soboru uzależniono od obecności alumnów.

⁴⁶ Ks. Kazimierz Figlewicz, *Kronika katedry na Wawelu...*, s. 300.

⁴⁷ Tamże, s. 299.

⁴⁸ K. Wojtyła, *Poezje i dramaty*, Kraków 1998, s. 73–76, Kościół (fragmenty). Pasterze i źródła (Bazylika św. Piotra jesienią 1962: 11 X – 8 XII).

⁴⁹ AKKK, sygn. AKKK, KW. A. Korespondencja nr 9.

W 1962 r. pośród członków Kapituły było dwóch księży (B. Niemczewski i S. Czarторыcki), którzy w 1938 r. złożyli na ręce papieża Piusa XI petycję w sprawie beatyfikacji królowej Jadwigi⁵⁰. Sprawa beatyfikacji królowej bliska była także bp. Wojtyłe. 27 listopada 1962 r. bp K. Wojtyła mianował nowego postulatora beatyfikacji Jadwigi królowej w osobie ks. dr. Władysława Rubina, rektora Papieskiego Kolegium Polskiego w Rzymie. Kilka dni później 9 grudnia 1962 r. bp K. Wojtyła, przekazując do Sekretariatu Stanu pamiątkowy album z widokami katedry wawelskiej i jej pomników jako dar dla Ojca św. na pamiątkę jego mszy św. odprawionej w katedrze na Wawelu 17 września 1912 r., dołączył do niego prośbę, aby papież Jan XXIII zezwolił na lokalny kult królowej Jadwigi w katedrze na Wawelu.

Na sesji kapitulnej 18 marca 1963 r. bp K. Wojtyła zobowiązał się, że uświadomi nowemu postulatorowi procesu beatyfikacyjnego królowej Jadwigi ks. prałatowi Rubinowi, że już w listopadzie 1959 r. abp E. Baziak, będąc w Rzymie, złożył papieżowi Janowi XXIII adres biskupów polskich z prymasem Polski kard. Wyszyńskim na czele z prośbą o beatyfikację królowej Jadwigi drogą specjalną. 15 maja 1963 r. ks. W. Rubin oficjalnie przejął od poprzedniego postulatora franciszkanina o. A. Ricciardiego dokumentację sprawy beatyfikacji królowej Jadwigi. W protokole kolejnej sesji kapitulnej odbytej 18 maja 1963 r. znajduje się zapis: „omawiano sprawy kultu św. Stanisława i beatyfikacji królowej Jadwigi”⁵¹. Ks. Rubin 1 czerwca 1963 r. mianował wicepostulatorem o. Wojciecha Zmarza, franciszkanina. Dnia 16 października 1963 r. Episkopat Polski na audiencji u Ojca św. Pawła VI wręczył list postulacyjny o beatyfikację królowej Jadwigi, podpisany przez 24 biskupów, a 19 listopada 1963 r. bp Wojtyła, wciąż jeszcze jako wikariusz kapitulny, wręczył Sekcji Historycznej Kongregacji Obrzędów list oraz *Supplementum documentorum vitam Servae Dei Reginae Hedvigis spectantium*, składające się z osiemnastu dokumentów wystawionych przez królową Jadwigę. Ich odnalezienie w różnych archiwach było owocem pracy kilku historyków⁵². Bp Wojtyła mówił o tym kanonikom krakowskim po powrocie z sesji soborowej do Krakowa⁵³. Wszystkie te wydarzenia i podjęte wtedy decyzje oznaczają zasadniczo nowy etap w procedowaniu sprawy beatyfikacji królowej Jadwigi, ze znaczącą rolą bp. K. Wojtyły.

Lata pobytu bp. K. Wojtyły w kapitule to także ważne wydarzenie dla dziejów kultu św. Stanisława. Na posiedzeniu kapitulnym 4 marca 1963 r. podjęto ideę

⁵⁰ M. Jagosz, *Beatyfikacja i kanonizacja św. Jadwigi królowej*, Kraków 2003, s. 87.

⁵¹ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 132.

⁵² M. Jagosz, *Beatyfikacja i kanonizacja...*, s. 105.

⁵³ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 133.

naukowego zbadania relikwii głowy św. Stanisława. O poddanie badaniom czaszki św. Stanisława, znajdującej się w relikwiarzu wykonanym przez Marcina Marcińca, wystąpili naukowcy. Kapituła podjęła decyzję, że sama chce wystąpić o wykonanie prac. W tej sprawie dziekan kapituły ks. infułat B. Niemczewski zobowiązał się porozumieć z prof. J. Olbrychtem⁵⁴. Na kolejnym posiedzeniu kapituły, 18 marca 1963 r., ks. infułat B. Niemczewski powiedział, że porozumiał się telefonicznie z prof. J. Olbrychtem, który oświadczył gotowość podjęcia się tego zadania. Prosił jedynie, by mu przy pracy asystował dr Marian Kusiak. Kapituła zdecydowała, że delegacja kapituły zwróci się do prof. Olbrychta osobiście z zaproszeniem. Delegację tę utworzyli bp K. Wojtyła, ks. inf. B. Niemczewski i ks. K. Figlewicz⁵⁵. Do bezprecedensowego otwarcia relikwiarza i zbadania czaszki św. Stanisława doszło 9 czerwca 1963 r. Protokół zawierający opis czaszki sporządzili prof. dr hab. Jan Olbrycht i dr Marian Kusiak⁵⁶. Od tej pory protokół traktowany jest jako pierwszorzędne źródło w dociekaniach na temat tego, co wydarzyło się w Krakowie 11 kwietnia 1079 r.⁵⁷

W 1963 r. odbyło się kilka posiedzeń kapituły. Miejscem spotkań było albo mieszkanie bp. K. Wojtyły (ul. Kanonicza 21 w Krakowie), albo jego biuro na parterze krakowskiej kurii metropolitalnej (ul. Franciszkańska 3). Podejmowane tematy koncentrowały się albo na liturgii katedralnej, albo na obsłudze ruchu turystycznego. Kapituła potwierdziła, że liturgia Wielkiego Tygodnia w katedrze na Wawelu będzie sprawowana w godzinach popołudniowo-wieczornych. Proszono bp. K. Wojtyłę o wyjednanie dyspensy od przepisu, że ceremonie Wielkiej Soboty powinny rozpocząć się o zmroku. Kapituła naciskała, by rezurekcja w Wielką Sobotę odbyła się wieczorem, a nie w nocy. W związku z tym, że z braku opatu (marzec 1963) alumni seminarium wyjechali do domów już przed Niedzielą Palmową, władze seminarium zapewniły kapitułę, że w ceremoniach Wielkiego Tygodnia nie zabraknie ani scholii kleryckiej, ani asysty liturgicznej kleryków. Ponadto kapituła podtrzymała tradycję uroczystego charakteru święta bł. Wincentego Kadłubka. Postanowiono, że święto będzie w katedrze wyróżnione uroczystą mszą św. śpiewaną – w dniu 8 marca, i sumą pontyfikalną z kazaniem – odprawianą w niedzielę po 8 marca.

⁵⁴ Tamże, s. 128.

⁵⁵ Tamże, s. 131.

⁵⁶ AKMKr, sygn. E VII D – 3/90, Protokół badania relikwiarza z czaszką św. Stanisława. Publikacja protokołu m.in. w: S. Bełch, *Św. Stanisław biskup-męczennik. Patron Polaków*, Londyn 1976, ekskurs IV, Protokół badania relikwiarza z czaszką św. Stanisława Szczepanowskiego, 9 VI 1963 r., s. 678–684.

⁵⁷ Bp K. Wojtyła nie tylko wygłosił kazanie w katedrze na Wawelu w uroczystość św. Stanisława 8 V 1959 r., ale uczynił to także 8 V 1963 r. Zob. AKMKr, sygn. E III 17/6a, Kazanie bp. K. Wojtyły na uroczystość św. Stanisława 8 V 1963 r., s. 1–6.

19 marca 1963 r. została ogłoszona wiadomość, że papież Jan XXIII mianował ks. Jana Pietraszkę, administratora kolegiaty św. Anny w Krakowie, biskupem pomocniczym biskupa wikariusza kapitulnego K. Wojtyły. To oznacza, że katedra stała się miejscem kolejnej konsekracji biskupiej⁵⁸. Uroczystość konsekracji biskupiej ks. Jana Pietraszki odbyła się w katedrze na Wawelu w Poniedziałek Wielkanocny 15 kwietnia 1963 r. Konsekratorem był prymas S. Wyszyński, a współkonsekratorami bp. Wojtyła i bp Groblicki⁵⁹.

Zauważalną zmianą w tradycji katedry stała się obsada kaznodziei na uroczystość św. Stanisława, obchodzoną każdego 8 maja. Dotąd był to obowiązek najmłodszego kanonika. Kapituła ogłosiła, że kazanie na wieczornej sumie 8 maja 1963 r. wygłosi jeden z biskupów, którzy przybędą do Krakowa na „Dni Maryjne”⁶⁰.

Krakowski Komitet Kultury Fizycznej i Turystyki 18 lutego 1963 r. skierował pismo, powołując się na ustawę z 14 lutego 1962 r., w którym przypomniał, że wykonywanie działalności przewodnika wymaga zezwolenia. Podano też wymagania stawiane kandydatom na przewodników. Kapituła uznała, że jako instytucja nie będzie się starać o zezwolenie na oprowadzanie po katedrze dla dotychczasowych przewodników. Byli nimi kościelni katedry na Wawelu. Uznano, że każdy z nich może samodzielnie ubiegać się o wymagane zezwolenie. Aby zadośćuczynić wymaganiom władz, kapituła wyznaczyła spośród siebie komisję, której zadaniem było zebranie podpisów od kościelnych, poświadczających, iż zostali oni powiadomieni o treści pisma KKKFiT. Przekazano też kościelnym decyzję władz, że na wykonywanie przewodnictwa wymagane jest zezwolenie, oraz informację o tym, jakich kwalifikacji oczekują władze od przewodników. Kościelni katedralni przyjęli to do wiadomości i podpisali⁶¹.

Zapewne w obawie, by władze nie zakwestionowały praw kościelnych do oprowadzania po katedrze, ale także, by wobec rosnącego ruchu turystycznego, zwłaszcza w sezonie letnim, zabezpieczyć ruch przewodnicki, ks. prałat Kozłowski zgłosił wniosek, by do oprowadzania po katedrze w okresie letnim zatrudnić kleryków, tak jak to czynił wcześniej ks. prof. Tadeusz Kruszyński. Ks. K. Figlewicz sprawę oprowadzania po katedrze uznał także za problem duszpasterski, i to pierwszej klasy⁶². Przypomnijmy, że już na spotkaniu 7 września 1962 r. ks. K. Figlewicz przypomniał o sprawie przewodników po katedrze. Wtedy bp K. Wojtyła zaproponował, by w sezonie turystycznym obowiązek oprowadzania po katedrze spoczął na klerykach krakowskiego seminarium duchownego. Pro-

⁵⁸ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 132.

⁵⁹ Ks. K. Figlewicz, *Kronika katedry na Wawelu...*, s. 307.

⁶⁰ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 132.

⁶¹ Tamże, s. 128, 131.

⁶² Tamże, s. 131.

jekt wikariusza kapitulnego kapituła uznała za obowiązującą decyzję. Odtąd po dziś, każdego roku w czasie wakacji, alumni krakowskiego seminarium duchownego są do dyspozycji turystów odwiedzających katedrę na Wawelu⁶³.

Zakończenie

Do zdecydowanej większości spotkań kapitulnych doszło albo w mieszkaniu bp. K. Wojtyły (ul. Kanonicza 21), albo w jego biurze w kurii metropolitalnej w Krakowie (ul. Franciszkańska 3). Mimo młodego wieku to właśnie bp Wojtyła zintegrował kapitułę. Spotkania służyły refleksji nad aktualnymi sprawami kapitulnymi, bp Wojtyła zawsze odnosił je szerzej do misji Kościoła i rzeczywistości życia w PRL-u. Tak było też 22 grudnia 1963 r., kiedy na spotkaniu kapitulnym odbytym w mieszkaniu bp. K. Wojtyły gospodarz miejsca opowiadał o wrażeniach z II sesji Soboru Watykańskiego II i o swej pielgrzymce do Ziemi św.⁶⁴ Jak się miało okazać, były to ostatnie dni pełnienia funkcji wikariusza kapitulnego.

18 stycznia 1964 r. odbyło się nadzwyczajne spotkanie kapituły krakowskiej. Bp K. Wojtyła zaprosił na nie biskupów pomocniczych (J. Groblickiego i J. Pietraszkę), kapitułę oraz kanclerza kurii ks. Mikołaja Kuczkowskiego, wicekanclerza kurii ks. Stefana Marszowskiego i notariusza kurii ks. Wilczyńskiego. Przedstawił im pismo, które otrzymał od prymasa Polski kard. S. Wyszyńskiego. Ks. Prymas informował w nim, że 30 grudnia 1963 r. papież Paweł VI mianował bp. K. Wojtyłę arcybiskupem metropolitą krakowskim. Życzenia nowemu metropolicie złożył ks. inf. B. Niemczewski, dziekan kapituły⁶⁵.

W przygotowaniu do ingresu 10 lutego 1964 r. abp K. Wojtyła powiadomił kapitułę, że jest jego zamiarem przywrócić w kapitule krakowskiej prałaturę archidiacona i powiększyć liczbę członków kapituły z 9 do 12 (4 prałatów i 8 kanoników), tak jak w bulli z 1818 r. Zmiana dotyczyłaby także wyboru kanoników akademickich. Wobec usunięcia Wydziału Teologicznego z Uniwersytetu Jagiellońskiego w roku 1954, prawo prezenty 2 kanoników akademickich

⁶³ W aktach kapitulnych pojawił się wtedy jeszcze jeden ważny temat. To wypożyczenia. Był to rok przygotowania do jubileuszu 600-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego. Muzeum Narodowe w Krakowie przygotowywało wystawę z okazji tego jubileuszu. Kapituła zgodziła się na wypożyczenie zabytkowych przedmiotów skarbca katedry i biblioteki kapitulnej. Wykluczono jedynie wypożyczenie relikwiarzy. Ponadto kapituła wyraziła życzenie, by w miejsce wypożyczanych kodeksów rękopiśmiennych, na które długo trwająca ekspozycja w gablocie muzealnej wpływa niekorzystnie, wykonać ich fotokopie i zastąpić oryginały. To była ważna odpowiedź dla przyszłych archiwistów Archiwum i Biblioteki Krakowskiej Kapituły Katedralnej wobec prośb o wypożyczenie kierowanych w następnych latach.

⁶⁴ AKKK, Acta actorum Capituli, t. 35, s. 133.

⁶⁵ Tamże, s. 134.

przeszłoby z senatu akademickiego na arcybiskupa metropolitę krakowskiego, ale spośród profesorów Wydziału Teologicznego, który po usunięciu z Uniwersytetu Jagiellońskiego działał w strukturach Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Kapituła zgodnie z *Kodeksem prawa kanonicznego* wyraziła na to swoją zgodę. Datę ingresu ustalono na niedzielę 8 marca – święto św. Wincentego Kadłubka. W 1964 r. obchodzono 200-lecie jego beatyfikacji. W liście do kapłanów archidiecezji krakowskiej z 16 lutego 1964 r. K. Wojtyła jako arcybiskup nominat powiadamiał, że „po naradzie z księżmi biskupami oraz z Kapitułą Metropolitalną ustaliliśmy dzień ingresu do katedry wawelskiej na 8 marca”⁶⁶.

8 marca 1964 r. abp K. Wojtyła odbył ingres do katedry na Wawelu. Taką samą datę nosi jego dyplom na nowo organizujący kapitułę katedralną jako korporację liczącą 12 osób, w tym 4 prałatów i 8 kanoników gremialnych, a wśród nich 2 kanoników profesorów. Kanonikiem akademickim obecnym w kapitule był ks. prof. Władysław Wicher. Drugim kanonikiem akademickim został ks. prof. Ignacy Różycki⁶⁷.

Niezaprzeczną zasługą bp. K. Wojtyły dla krakowskiej kapituły była jej nowa organizacja, powiększenie z 9 do 12 członków, a także zabezpieczenie ciągłości wyboru 2 kanoników akademickich spośród profesorów Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie. To był także ważny czas dla odnowienia kultu św. Stanisława i św. Jadwigi królowej. To także okres istotny dla poważniejszego zainteresowania tematem potrzeb archiwum kapitulnego i myślenia o muzeum katedralnym na Wawelu. W ciągu omawianych pięciu lat (1958–1963) bp K. Wojtyła blisko sto razy odwiedził katedrę na Wawelu, aby przewodniczyć liturgii i głosić kazania⁶⁸.

Podjęty temat wydaje się ważny i ze względu na mało znany etap życia przyszłego papieża, św. Jana Pawła II, i ze względu na to, że był to już zapewne ostatni etap świetności kapituły krakowskiej, która wtedy jeszcze dysponowała władzą wyboru wikariusza kapitulnego, a także w pewnym sensie współzarządzania diecezją. Bp K. Wojtyła razem z kapitułą podejmował tematy ważne dla kapituły i katedry, ale także dla archidiecezji. Darzył kapitułę zaufaniem, które ona odwzajemniała. Po Soborze Watykańskim II, a zwłaszcza po zaprowadzeniu *Kodeksu prawa kanonicznego* z 1984 r. znaczenie kapituł zostało sprowadzone pra-

⁶⁶ *Teczki Wojtyły*, oprac. C. Wilanowski, Warszawa 2003, s. 39, List abp. K. Wojtyły do kapłanów Archidiecezji krakowskiej z 16 II 1964 r.

⁶⁷ J. Urban, *Krakowska kapituła katedralna w latach 1958–1978*, [w:] *Karol Wojtyła jako biskup krakowski*, dz. cyt. s. 262–263.

⁶⁸ Zob. M. Radej, *Kaznodziejstwo biskupa, arcybiskupa i kardynała Karola Wojtyły w katedrze na Wawelu*, Kraków 2008, *passim*.

wie wyłącznie do funkcji liturgicznych i reprezentacyjnych⁶⁹. W tym trudnym czasie dla kapituł w ogóle, a dla kapituły krakowskiej w szczególności, pozostało jej zaszczepiające wspomnienie, że jednym z jej kanoników był przyszły papież – św. Jan Paweł II.

Bibliografia

- Archiwum Kapituły Katedralnej na Wawelu, *Acta actorum Capituli*, t. 35.
Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, sygn. AKKW A II/1, Księga czynności Ks. Bp. Karola Wojtyły (1958–1969), t. 1.
Bełch S., *Św. Stanisław biskup-męczennik. Patron Polaków*, Londyn 1976.
Cierpiący pasterz. Ks. arcybiskup metropolita lwowski Eugeniusz Baziak (1890–1962), red. J. Waligóra, Rzeszów 2013.
Dudek A., Gryz R., *Komuniści i Kościół w Polsce (1945–1989)*, Kraków 2003.
Figlewicz K., *Kronika katedry na Wawelu 1934–1982*, oprac. J. Urban, E. Zych, Kraków 2014.
Groblicki J., *Konsekracja Jego Ekscelencji księdza biskupa Karola Wojtyły*, „Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi” 1958.
Groblicki J., *Srebrny jubileusz sakry biskupiej J.E. ks. arcybiskupa Eugeniusza Baziaka*, „Notificationes e Curia Metropolitana Cracoviensi” 1959.
Jagosz M., *Beatyfikacja i kanonizacja św. Jadwigi królowej*, Kraków 2003.
Kalendarium życia Karola Wojtyły, oprac. A. Boniecki, Kraków 2000.
Katalog kościołów i duchowieństwa Archidiecezji Krakowskiej. Rok 1958, Kraków 1958.
Ks. Kardynał Karol Wojtyła, Nauczyciel i Pasterz, t. 2: *Materiały i pisma o rzędu i władz administracyjnych 1959–1978*, zebrał M. Jagosz, Kraków 1998.
Lasota M., *Donos na Wojtyłę. Karol Wojtyła w tęczkach bezpieki*, Kraków 2006.
Marecki J., *Zakony pod presją bezpieki. Aparat bezpieczeństwa wobec wspólnot zakonnych na terenie województwa krakowskiego 1944–1975*, Kraków 2009.
Micewski A., *Kardynał Wyszyński. Prymas Polski i mąż stanu*, Paris 1982.
Nowobilski A.J., *Kanoniczna kardynała Karola Wojtyły*, Kraków 2011.
Nycz K., *Seminarium Duchowne w posłudze biskupiej kardynała Karola Wojtyły*, [w:] *Karol Wojtyła jako biskup krakowski*, red. T. Pieronek, R. Zawadzki, Kraków 1988.
Piwowarczyk J., *Wobec nowego czasu*, Kraków 1985.
Radej M., *Kaznodziejstwo biskupa, arcybiskupa i kardynała Karola Wojtyły w katedrze na Wawelu*, Kraków 2008.

⁶⁹ J. Urban, *Schyłek kanonii akademickich w krakowskiej kapitule katedralnej?*, „*Analecta Cracoviensia*” 2008, nr 40, s. 385–393.

Szetelnicki W., *Arcybiskup wygnaniec Eugeniusz Baziak metropolita lwowski*, Kraków 1989.

Teczki Wojtyły, oprac. C. Wilanowski, Warszawa 2003.

Urban J., *Karola Wojtyły – Jana Pawła II katedra na Wawelu*, Kraków 2009.

Urban J., *Katedra na Wawelu po 1918 roku*, Kraków 2008.

Urban J., *Schyłek kanonii akademickich w krakowskiej kapitule katedralnej?*, „*Analecta Cracoviensia*” 2008, t. 40.

Biskup Karol Wojtyła w krakowskiej kapitule katedralnej (1958–1963)

Streszczenie

Karol Wojtyła jako kanonik krakowski od wprowadzenia bp. K. Wojtyły do kapituły w 1958 r., do ogłoszenia jego nominacji na arcybiskupa metropolitę krakowskiego. Podstawowym źródłem poznania tego okresu życia jest metryka kapitułna w Archiwum Kapituły Metropolitalnej w Krakowie – *Acta actorum Capituli* z lat 1958-1963.

Podjęty temat wydaje się ważny i ze względu na mało znany etap życia przyszłego papieża, św. Jana Pawła II i ze względu na to, że był to już zapewne ostatni etap świętości kapituły krakowskiej, która wtedy jeszcze dysponowała władzą wyboru wikariusza kapitułnego, a także w pewnym sensie współzarządzania diecezją. Niezaprzeczną zasługą bp. K. Wojtyły dla krakowskiej kapituły była jej nowa organizacja, jej powiększenie z 9 do 12 członków, a także zabezpieczenie ciągłości wyboru dwu kanoników akademickich spośród profesorów Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie. To był także ważny czas dla odnowienia kultu św. Stanisława i św. Jadwigi królowej. To był także istotny czas dla poważniejszego zainteresowania tematem potrzeb archiwum kapitułnego i myślenia o muzeum katedralnym na Wawelu. W ciągu omawianych pięciu lat (1958-1963) bp K. Wojtyła blisko sto razy nawiedził katedrę na Wawelu, aby przewodniczyć liturgii i głosić kazania.

Bp K. Wojtyła razem z kapitułą podejmował tematy ważne dla kapituły i katedry, ale także dla Archidiecezji. Darzył kapitułę zaufaniem, które ona odwzajemniała. Po Soborze Watykańskim II, a zwłaszcza po zaprowadzeniu Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1984 r. znaczenie kapituł zostało sprowadzone prawie wyłącznie do funkcji liturgicznych i reprezentacyjnych. W tym trudnym czasie dla kapituł w ogóle, a dla kapituły krakowskiej w szczególności, pozostało jej zaszczytujące wspomnienie, że jednym z jej kanoników był przyszły papież św. Jan Paweł II.

Słowa kluczowe: Karol Wojtyła, biskup, papież, kapituła katedralna, Kraków.

Bishop Karol Wojtyła in the Kraków cathedral chapter (1958–1963)

Summary

Karol Wojtyła as a canon of Kraków from the introduction of Bishop K. Wojtyła to the Chapter in 1958 until the announcement of his nomination as Archbishop Metropolitan of Kraków. The basic source of information about this period of his life is the chapter records in the Archives of the Metropolitan Chapter in Kraków – *Acta actorum Capituli* from the years 1958–1963.

The subject seems to be important both because of the little-known stage of the life of the future Pope John Paul II and because it was probably the last stage of the splendor of the Cracow Chapter, which at that time still had the authority to elect the Vicar of the Chapter, as well as to co-manage the diocese in a certain sense. Bishop K. Wojtyła's unquestionable merit for the Cracow Chapter was its new organization, its growth from 9 to 12 members, as well as securing the continuity of the election of two academic canons from among the professors of the Pontifical Faculty of Theology in Cracow. It was also an important time for the renewal of the cult of St Stanislaus and St Jadwiga the Queen. It was also an important time for taking a more serious interest in the needs of the chapter archives and thinking about the cathedral museum at Wawel. During the five years in question (1958-1963) Bishop K. Wojtyła visited Wawel Cathedral nearly a hundred times to preside at liturgies and to preach.

Together with the chapter, Bishop Wojtyła discussed matters important to the chapter and the cathedral, as well as to the Archdiocese. He placed his trust in the chapter, which was reciprocated. After the Second Vatican Council, and especially after the introduction of the Code of Canon Law in 1984, the importance of the chapters was reduced almost exclusively to liturgical and representative functions. In this difficult time for chapters in general, and for the Cracow Chapter in particular, it remained an honorable memory that one of its canons was the future Pope John Paul II.

Keywords: Karol Wojtyła, bishop, pope, cathedral chapter, Kraków.